

Неодамна францускиот претседател, Никола Саркози, предложи формирање Медитеранска унија, налик на Европската унија. Која е целта на новиот европски политичар, кој само што застана на кормилото на француската држава, почна од корен да ги менува нештата? Сè поголемото противење на европските граѓани за ширење на Унијата кон исток, веројатно ги натера големите играчи да размислуваат за поинакви опции од класичното зачленување на земјите кандидати во ЕУ. По сè изгледа семејството станува претесно и секое ново примање ќе претставува товар за и онака раслоената заедница. Дел од европските дипломати не можат да си го простат пристапувањето на Бугарија и на Романија во редовите на ЕУ, но веќе е доцна одлуката да се преиначи. И малите деца знаат дека овие две источноевропски земји не ги исполнија критериумите за полноправно членство, но политиката надвладаа над реформите и стандардите. Затоа не смее понатаму да се греша. Ќе се формира Медитеранска унија, која ќе ги опфати јужноевропските земји (Западен Балкан), блискоисточните и северноафриканските држави од Средоземјето. Таа треба да биде економска заедница, која ќе личи на раната фаза од создавањето на ЕУ. Предлогот стана тема на жестока дебата во Европа, но и надвор од неа.

ЕВРОПЕЈЦИТЕ НЕ САКААТ ДА СЛУШААТ ПОВЕЌЕ ЗА НОВИ ПРОШИРУВАЊА НА УНИЈАТА

НА БАЛКАНОТ МУ ЧЛЕНСТВО ВО МА НЕ ВО ЕВРОП

Идејата за формирање Медитеранска унија не е нова. Во последните десет години одвреме навреме таа се појавуваше во одредени европски политички кругови. Предлогот за нејзино создавање има цел да ги одврати намерите на Турција еден ден да биде членка на ЕУ, бидејќи мнозинството од земјите се противат на таквото решение. Паралелно со тоа, во своите пазуви Медитеранската унија ќе ги прибере и останатите земји, кои денес аплицираат за влез во Европската унија. На тој начин би можело да се реши проблемот со тензиите во Брисел и конечно да се стави крај на поделените позиции околу идното проширување на континентот кон исток. Но, и покрај тоа што се мисли дека Турција е главниот проблем во целата приказна, сепак постојат и други елементи, кои ги поттикнале европските политичари да размислуваат за создавање друга организација надвор од телата на ЕУ. Имено, сè поголемата бројка на имигранти во Европа и зајакнатиот исламски екстремизам се двата фактора кои имаат пресудно влијание врз обидите на Саркози да формира нова унија, која ќе го симне товарот од плеќите на европската

заедница. Критичарите, пак, сметаат дека истакнувањето на овие два елемента во тезите на францускиот претседател се само изговор за елиминација на кандидатурата на Турција во ЕУ и на останатите земји од Балканот. Сè ова потсетува на старите анализи на европските теоретичари кои велеле - Европа престанува на Балканот, но понатаму продолжува на Средниот Исток и на северноафриканскиот брег.

ФРАНЦИЈА И ШПАНИЈА - ПРЕДВОДНИЦИ НА ИДЕЈАТА

Сепак, првиот Французин доби извесна поддршка за овој свој предлог и тој стана интересен за разгледување, анализирање и за полемизирање во бриселските ходници. Особено стана актуелен по пристапувањето на Букурешт и на Софија во ЕУ, земји кои донесоа само проблеми и јазови меѓу веќе постојните членки. Интересно... поддршка пристигна и од египетскиот прет-

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

АГЕНДА ЗА ПРОШИРУВАЊЕ

седател Хосни Мубарак, кој оцени дека станува збор за одлична идеја, која треба внимателно да се проучи и да се разгледа. Во Каиро веќе се прават планови каков би бил уделот на Египет во таа унија. Од друга страна, пак, една од најважните членки на ЕУ, Шпанија, ги изненади сите со својот предлог кој, исто така, води кон создавање медитеранска организација. Според официјален Мадрид, дошло време да се создаде и да се изгради еден реален геополитички простор, кој би се нарекувал Медитеранска унија. Ова е став на шефот на шпанската дипломатија, Мигуел Моратинос. Унијата би имала совет на шефови на држави и на влади, кој би ги воспоставувал стратешките и политичките насоки, потоа министерски совети и многу други тела (постојана комисија во облик на секретаријат, парламентарно собрание, па дури и сопствена банка и валута). Според основоположниците на таа идеја, унијата ќе игра клуч-

"Европа треба да има стабилни граници. Процесот за приклучување на Турција кон Европската унија треба да се преразгледа, бидејќи таа е релативно сиромашна муслиманска земја. Затоа предлагам да се формира група од 16 држави кои се граничат со Медитеранот, земјите од Западен Балкан, заедно со Турција, која ќе биде столб на тој клуб. Инаку, Франција ќе биде централата од каде сè ќе тргне. Оваа група земји ќе има цел да се врзе со Израел и со арапските соседи. Ќе се формира совет сличен на оној во Брисел со ротирачки систем на претседавање. Тој совет ќе ги разгледува прашањата од областа на енергетиката, безбедноста, борбата против тероризмот, имиграцијата и трговијата".

Никола Саркози, претседател на Франција

СЕ ПОДГОТВУВА ЕДИТЕРААНСКА, СКАТА УНИЈА

... А, НИЕ СЕ ПРАВИМЕ НА "ТОШО"!

Зошто никој од македонските политички властодршци досега не се произнесе за официјалните предлози на Париз и на Мадрид за создавање Медитеранска унија? Знат ли дека во плановите на големите сили и Македонија е вброена во тие 16 земји кои ќе треба да го сочинуваат

јадрото на замислената регионална творба? Ги прашал ли некој досега дали сме заинтересирани за такво здружување? Зошто официјално Скопје не го крене гласот против тој план? Веројатно и премиерот и шефот на дипломатијата ќе одговорат дека од тоа нема ништо, дека Македонија го чека датумот за отпочнување на преговорите за членство во ЕУ и дека ништо друго не може да биде алтернатива. Но, патот веќе е трасиран од страна на Париз. Штом некој од француската Влада ни најави посета на земјава, таа ќе се искористи за вршење притисок Македонија да го замени членството од Европската во Медитеранската унија.

на улога во регионот во областите на животната средина и за имиграционите проблеми. Овој предлог на Шпанија некои аналитичари веќе го протолкуваа како повлекување на својата долгогодишна поддршка на Турција да пристапи во членството на ЕУ. По големите полемики и барања за дообјаснување на ставовите и на идеите на Париз и на Мадрид, предлагачите обзнанија дека Медитеранската унија не ја гледаат како алтернатива на ширењето на ЕУ, туку таа претставува обид за јакнење на медитеранската соработка меѓу земјите, кои природно и географски му припаѓаат на тој дел од светот. Но, сепак веројатно не е така. Тие се обидоа да ги неутрализираат негативните критики од некои дипломатии. Крајна цел е токму таа - Балканот и Турција да се втурнат во нова унија, која ќе им биде замена за европската.

**ТУРЦИЈА ГЛЕДА
ОБИД ЗА
ПОДМЕТНУВАЊЕ
КУКАВИЧКО ЈАЈЦЕ**

Создавањето на Медитеранската унија официјален Мадрид го гледа како продолжување на политичкиот процес од Барселона. Имено, во 1995 година таму е создадено еврамедитеранското партнерство, со една цел, да се реши изралеско-палестинскиот конфликт. Но, тоа беше осудено на пропаст, затоа што и по 12 години од неговото формирање, крвопролевањето меѓу двата народа на Средниот Исток не запира. Целите на тоа партнерство беа да се промовира политичка, економска и кул-

Анализа

турна соработка, поддршка на политичките и на економските реформи во регионот и создавање медитеранска зона на слободна трговија до 2010 година. Денес од тоа нема ништо. Авторитарните држави од јужниот дел на Средоземјето не покажаа доволен интерес за реформите во политичко-економската сфера и ја избегнуваа блиската регионална соработка. Од таа гледна точка, денес Шпанија планира да ги надмине недостатоците на процесот од Барселона и да ѝ помогне на ЕУ да биде поангажирана во тој регион. Наспроти ова, пак, предлогот на францускиот претседател, Никола Саркози, некои го оценуваат како обид на Франција да го зајакне своето влијание на Медитеранот. Тоа би го направила доколку ја ог-

**ЗАПАДНИОТ БАЛКАН ВО ПАКЕТ...
ВО МЕДИТЕРАНСКАТА УНИЈА**

Сите држави од Западен Балкан, вклучувајќи ја и Хрватска, се потенцијални кандидати за членство во т.н. Медитеранска унија. Првично, Загреб не отстапува од таа соработка, но бара да ги види и да ги проучи поединостите. Засега Хрватска не се плаши од можноста нејзиното членство во ЕУ да биде заменето со учество во проектот на Саркози, затоа што во таа креација не гледа супститут на европската заедница. Покрај балканските земји, таму треба да се најдат и Сирија, Либан, Израел, Египет, Либија, Малта, Тунис, Алжир и Мароко.

раничи унијата да има свое влијание врз средоземните држави, односно да ги исклучи од игра централните европски држави, како што се, Германија, Данска, Холандија... Во првичните реакции експертите оценија дека предлозите на Саркози се исклучително проблематични. Тие претставувале обид за формирање источни и јужни ограноци на ЕУ, како првична фаза за слабеење на централните органи во Брисел. Сè тоа ќе води кон создавање голема збрка во редовите на ЕУ, која најмалку ѝ е потребна во овие моменти на сè поголеми внатрешни поделби. Би се ослабнале многу практични инструменти во трговската политика, политичката помош, правосудството, внатрешните работи... На друга страна, пак, се оценува дека реализирањето на идеите за формирање на Медитеранската унија ќе претставува врв на француската дипломатија. Тој процес ќе ја врати Франција на чело место во ЕУ, како промотор на современи процеси кои се совпаѓаат со

новите прилики во геополитичките односи во светот. Новата унија би ја промовирала соработката меѓу земјите од средоземниот регион и би се ставила точка на повеќедецениските антагонизми. Во целиот овој процес интересна е позицијата на Турција. Имено, таа не ја исклучува можноста за свое партиципирање во Медитеранската унија, но нагласува дека во никој случај тоа не смее да биде алтернатива за нејзините четиридецениски тенденции да стане членка на ЕУ. Турските официјални претставници побараа конкретно објаснување од Саркози за да нема забуни. Како што е познато, Анкара е официјално призната како кандидат за членство во Европската унија во 1999 година, а преговорите за придружување, кои почнаа пред две години, би требало да бидат завршени за најмалку една деценија. Процесот оди бавно заради противењето на Франција. Затоа, турската држава се сомнева дека некој сака да ѝ подметне кукавичко јајце.

"Турција е земја која отпочна преговори за членство во ЕУ. Преговорите почнаа врз основа на одлуката на Унијата донесена едногласно, вклучувајќи ја и Франција. Со поставувањето пречки во тој процес се кршат ветувањата давани во минатото. Саркози не може сам да дефинира некакви граници на ЕУ, кога тие веќе се познати и во нив се наоѓа Турција".

**Абдула Ѓул,
претседател на Турција**